



29.11.2016

RIKOSASIOIDEN SOVITTELUN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUSMUISTIO

Aika **ma 21.11.2016 klo 9-11**

Paikka **Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Collegium, Mannerheimintie 166, Hki**

Osallistujat Jäsenet (varajäsenet suluisissa)
x Pouta Anneli, johtaja, THL, pj.
-Kinnunen Aarne, apulaisosastopäällikö, OM, varapj.
x Paavola Meri, neuvotteleva virkamies, STM
x Sambou Saija, erikoissuunnittelija, OM/rikoksentsorjuntaohjelma
x Parviainen, Immo, kulttuuriasiaineuvos, OKM)
x Sarkkinen Mika-Pekka, käräjätuomari, Oulun käräjäoikeus
(Helander Jaana, hallintojohtaja, Helsingin käräjäoikeus)
x Paukkunen Juha, poliisitarkastaja, SM
(Simanainen Antti, poliisitarkastaja, SM)
x Mäenpää Pia, kihlakunnansyyttäjä, Itä-Suomen syyttäjänvirasto
(Metsäpelto Leena, valtionsyyttäjä, Valtakunnansyyttäjänvirasto)
x Niemi Hannu, suunnittelija, Helsingin yliopisto /Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
(Lehti Martti, yliopistotutkija, Helsingin yliopisto /Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti)
-Porko Maria, lakimies, Suomen Kuntaliitto
(Uotinen Sami, johtava lakimies, Suomen kuntaliitto)
x Åberg Leena-Kaisa, toiminnanjohtaja, Rikosuhripäivystys ry
(Koivukangas Jaana, kehitysjohtaja, Rikosuhripäivystys ry)
x Rikberg Lars, johtava sovittelunohjaaja, Helsingin sovittelutoimisto
(Vesterinen Kerttu, erityissosiaalityöntekijä, Helsingin sovittelutoimisto)
x Sopanen Leena, sovittelutoimiston johtaja, Pohjois-Karjalan sovittelutoimisto
(Kosonen Minna, sovitteluohjaaja, Pohjois-Karjalan sovittelutoimisto)
x Tikkala Vesa, poliisitarkastaja, Poliisihallitus
x Flinck Aune, kehittämispäällikkö, THL
x Kaltemaa-Uurtamo Mari, erityisasiantuntija, THL, siht.

Asialista

- 1 **Kokouksen avaus**
Puheenjohtaja Anneli Pouta avasi kokouksen.
- 2 **Edellisen kokouksen muistio**
Edelliseen kokousmuistioon ei tullut muutoksia.
- 3 **Neuvottelukunnan toimintasuunnitelma 2016—2019 (liite 1)**
Toimintasuunnitelma lähetettiin työryhmän jäsenille sähköpostitse kokouskutsun yhteydessä 18.10.2016. Toimintasuunnitelma käytiin lyhyesti läpi ja se sai hyvää palautetta. Esille nostettiin, että sovittelualoitteiden määrän lisääntymisen myötä pitäisi pohtia sovittelun valtionkorvauksen määrän korottamista. Toivottiin, että toimintasuunnitelman pääkohdista tehdään yksi kaavio (A4), jota on helppo käyttää viestinnän ja vaikuttamisen tukena. Seuraavat kohdat lisätään neuvottelukunnan toimintasuunnitelmaan:



29.11.2016

- Kohtaan 2 lisätään oikeusministeriön yhteydessä toimivan rikosentorjuntaneuvoston kanssa tehtävä yhteistyö, joka liittyy neuvoston valmisteleman kansallisen "Turvallisesti yhdessä" –rikosentorjuntaohjelman ja sen alueellisen ja paikallisen tason toimeenpanossa tehtävään yhteistyöhön erityisesti restoratiivisten menetelmien ja sovittelun edistämiseksi (TP 25).
- Sisäisen turvallisuuden selonteon mukaiseen lauselmaan liittyvän neuvottelukunnan alaisen työryhmän asettaminen jää odottamaan. Sisäministeriö tulee asettamaan selonteossa esitettyjen toimenpide-ehdotusten mukaiseen suunnitteluun strategiatyöryhmän. Neuvottelukunnan SM:n edustaja Juha Paukkunen vie strategiatyöryhmän SM:n edustajalle viestiä siitä, että rikos- ja riita-asioiden sovittelun edustaja pääsisi mukaan työryhmään.
- Neuvottelukunta jää miettimään mahdollisia maakuntamatkoja toimintakautensa aikana. Esitettiin toivomus opintomatkasta Norjan sovittelutoimintaan. Vuoden 2017 matka tehdään Helsingin poliisilaitokselle, jossa tutustutaan esikäsittely-yksikön toimintaan. Samalla esitellään Helsingin kaupungin linjausta sellaisten alaikäisten rikoksista ja niiden sovittelusta, joissa kaupunki on asianomistajana.

4

Sovittelutoiminnan kehittämisohjelma 2016—2020

Käytiin läpi kehittämisohjelman osa-alueet tavoitteineen, toimenpiteineen ja aikatauluineen. Ohjelmaan oltiin tyytyväisiä eikä siihen esitetty muutosehdotuksia. THL:n edustajia haluttiin muistuttaa siitä, että palveluntuottajille pitää jättää "hengitystilaa" eikä toimintaa saa ohjeistaa liian tiukasti.

5

Sovittelun toimialueiden tarkastelu ja mahdollinen uudistaminen

Sovittelun toimialueita koskeva datakoonti jaettiin rikosasioiden sovittelun neuvottelukunnalle ja se esiteltiin pääpiirteittäin. Valtionkorvauksen jakautuminen palveluntuottajien kesken ei nyky muodossaan mahdollista rikos- ja riita-asioiden sovittelutoiminnan yhdenmukaista ja tasalaatuista toiminnan toteuttamista. Kaikilla palveluntuottajilla ei ole tällä hetkellä taloudellisten resurssien vähäisyyden vuoksi mahdollisuuksia osallistua tai järjestää ammattitaitoa ja osaamista ylläpitävää koulutusta ammattihenkilöstölle ja vapaaehtoissovittelijoille. THL on STM:n ohjeistuksen mukaisesti neuvotellut sellaisten palveluntuottajien kanssa, joilta on useana vuonna palautunut valtionkorvausta, ja pyytänyt heiltä suostumuksen tietyn summan siirtämisestä kohtuullistamisrahastoon heille laskennallisesti kuuluvasta valtionkorvauksesta. Tällä rahalla kohtuullistetaan laskennallista valtionkorvausta niiden palveluntuottajien osalta, joille jakoperusteiden mukaisesti määräytyvä valtionkorvaus ei riittäisi asianmukaiseen palvelun tuottamiseen. Vuonna 2017 voidaan tällä menettelyllä turvata mahdollisimman yhdenmukaiset sovittelupalvelut.

Keskustelussa nousi esille mm se, että kielivähemmistöt ja alueelliset erot on otettava huomioon. Ehdotettiin sovitteluautoa haja-asutusalueelle tarjoamaan sovittelumahdollisuuksia. Palveluntuottajien valtionkorvauksessa pitäisi pystyä ottamaan huomioon alueen erityisyyden lisäksi tulkittulut ja kehittämistyöhön osallistuminen jne. Yhtenä vaihtoehtona esitettiin, että valtionkorvaus voitaisiin myöntää hakemuserusteisesti samalla tavalla kuin valtion koordinoimissa turvakotipalveluissa.

THL selvittää erilaisia laskentamalleja ja valtionkorvauksen jakamisen vaihtoehtoja. Toivottiin, että ei sidota käsiä aluejakoihin kuten esim. poliisilaitosalueisiin.



29.11.2016

6

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta, Sisäministeriön julkaisu.
<http://www.intermin.fi/julkaisu/082016?docID=67644>

- *Lisätään sovittelun käyttöä esitutkintaa korvaavana menettelynä vähäisissä rikoksissa, joissa epäilty on tiedossa ja jotka soveltuvat käsiteltäväksi sovittelumenettelyssä. Rikoksen uhrien ohjaaminen rikosuhripalvelujen piiriin varmistetaan myös näissä tapauksissa. Näillä toimenpiteillä voidaan lisätä rikoksen uhrien turvallisuuden ja oikeudenmukaisuuden tunnetta niissäkin rikosjutuissa, joissa esitutkinta jätetään toimittamatta. Sovittelumenettely voi myös toimia ennaltaehkäisevästi suhteessa rikoksentekijän mahdollisiin tuleviin rikoksiin.*

Keskustelussa nostettiin esille erityisesti nuorten rikos- ja riita-asioiden mahdollisimman varhaisen sovitteluun ohjaamisen merkitys ja tärkeys. Selonteon toimenpiteillä on poliittinen aspekti, joilla pyritään taloudellisiin säästöihin. Sisäministeriö on asettamassa strategiatyöryhmää, joka tulee tekemään toimenpidesuunnitelmaa selonteon mukaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi. Kuten muistion kohdassa 3 todetaan, sovittelun edustajaa tullaan ehdottamaan työryhmään.

Sovitteluun tulee vaikuttamaan myös 1.12.2016 voimaan astuva uusi rangaistusvaatimus- eli sakkomenettely, jonka mukaan tapahtuneesta rikosasiasta ei kirjata rikosilmoitusta. Rikoksesta voidaan antaa suoraan rangaistusvaatimus (sakko) tapahtumapaikalla. Sakkomenettely-alaa ollaan laajentamassa. Oikeusministeriö on koonnut asian tiimoilta työryhmän, joka on saanut valmiiksi hallituksen esityksen muotoon kirjoitetun asiakirjan. Asiakirja on lähdössä lausuntokierrokselle. SM:n Jari Pajunen osallistuu työryhmän työskentelyyn. Neuvottelukunnan Juha Paukkunen lupasi ottaa Jari Pajusen kanssa puheeksi sovittelun huomioimisen työskentelyssä. Juha pitää neuvottelukuntaa tietoisena asian etenemisestä.

7

Muut asiat
Ei muita asioita

8

Vuoden 2017 kokousajat:

to 16.2.2017 klo 9.30-11.30 THL
ti 9.5.2017 klo 9.30 – 12 tai 13-16 Helsingin poliisilaitos, Pasilan pääpoliisiasema
ti 12.9.2017 klo 9.30-11.30 THL
to 23.11. klo 9.30-11.30 THL